

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU

Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunto Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksestä internetiä ja muita viestintäteknologioita käyttävien lasten suojelua koskevan monivuotisen yhteisön ohjelman perustamisesta

(2009/C 2/02)

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 286 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 8 artiklan,

ottaa huomioon yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY⁽¹⁾,

ottaa huomioon yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 18 päivänä joulukuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja erityisesti sen 41 artiklan,

ottaa huomioon asetuksen (EY) N:o 45/2001⁽²⁾ 28 artiklan 2 kohdan mukaisen lausuntopyynnön, jonka se sai Euroopan komissiolta 4 päivänä maaliskuuta 2008,

ON ANTANUT SEURAAVAN LAUSUNNON:

I JOHDANTO

Euroopan tietosuojavaltuutetun kuuleminen

1. Komissio lähetti Euroopan tietosuojavaltuutetulle 4. maaliskuuta 2008 kuulemista varten ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi internetiä ja muita viestintäteknologioita käyttävien lasten suojelua koskevan monivuotisen yhteisön ohjelman perustamisesta (jäljempänä 'ehdotus') asetuksen (EY) N:o 45/2001 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Kuulemisesta olisi selkeästi mainittava päätöksen johdanto-osassa.

⁽¹⁾ EUVL L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ EUVL L 8, 12.1.2001, s. 1.

Ehdotuksen tausta

2. Monivuotinen ohjelma (jäljempänä 'ohjelma') on jatkoa Turvallisempi Internet -ohjelmalle (1999–2004) ja Turvallisempi Internet Plus -ohjelmalle (2005–2008).

3. Ohjelmassa määritellään neljä toimintalinjaa:

- laittoman verkkosisällön vähentäminen ja haitallisen verkkokäyttäjytymisen torjuminen,
- turvallisemman verkkoympäristön edistäminen,
- yleisön tietoisuuden varmistaminen,
- tietämyspohjan luominen.

4. Ohjelma esitellään yhdenmukaisena asianomaisten yhteisön politiikkojen, ohjelmien ja toimien kanssa ja niitä täydentävänä. Koska lasten suojelusta uusien teknologioiden yhteydessä on runsaasti lainsäädäntöä, ohjelmassa keskitytään sääntelyn sijasta toimiin. Huomiota kiinnitetään toteutettavien aloitteiden tehokkuuteen ja vaikuttavuuteen sekä mukautumiseen uuteen teknologiaan. Tämän vuoksi siinä pyritään tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihdon tehostamiseen.

5. Ohjelma ei puitevälineenä keskity toteutettavien toimien yksityiskohtiin, vaan antaa mahdollisuuden ehdotuksille ja tarjouskilpailuille edellä mainittujen neljän toimintalinjan mukaisesti.

Lausunnon pääsisältö

6. Ohjelman yleiset suuntaviivat koskevat internetiä ja muuta viestintäteknologiaa käyttävien lasten suojelua korostamatta yksityisyyden suojeluun liittyviä seikkoja⁽³⁾. Vaikka Euroopan tietosuojavaltuutettu kannattaa täysin ehdotuksen tavoitteita, hän aikoo lausunnossaan korostaa yksityisyyden suojeluun liittyviä seikkoja.

⁽³⁾ Muutamia viittauksia yksityisyyden suojeluun on vaikutustenarvioinnissa (3.2 Erytysriskit: henkilökohtaisten tietojen paljastaminen 3.3 Kohderyhmät; 5.2 Toimintavaihtoehtojen vaikutusten analyysi), mutta ne eivät ole yksityiskohtaisia.

7. Euroopan tietosuojavaltuutettu pitää keskeisenä, että suunnitellut aloitteet ovat yhdenmukaisia ehdotuksessa mainitun nykyisen oikeuskehysten⁽¹⁾ ja erityisesti sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin 2000/31/EY, sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 2002/58/EY ja tietosuojadirektiivin 95/46/EY⁽²⁾ kanssa.
8. Henkilötietojen suoja tulisi ottaa huomioon ohjelman eri näkökohtien ja siihen osallistuvien toimijoiden osalta. Lasten henkilötietojen suoja on luonnollisesti pääasia, mutta ei ainoa asia. Henkilöihin ja lasten suojelun vuoksi valvottaviin sisältöihin liittyvät henkilötiedot on myös otettava huomioon.
9. Näitä kohtia käsitellään lausunnossa seuraavalla tavalla:
- II luvussa analysoidaan tietosuojan ja lasten turvallisuuden välistä yhteyttä korostaen, että lapsia koskevien tietojen suoja on välttämätöntä turvallisuuden parantamiseksi ja väärinkäytön ehkäisemiseksi.
 - Lausunnon III luvussa korostetaan sitä, että henkilötietojen käsittely kuuluu luonnostaan epäilyttävää sisältöä tai epäilyttäviä henkilöitä koskevaan ilmoittamiseen, suodattamiseen tai estämiseen liittyviin toimiin Internetissä:
 - Ensinnäkin kysymystä epäilyttäviä henkilöitä tai seikkoja koskevasta raportoinnista tarkastellaan tietosuojan näkökulmasta.
 - Toinen kohta koskee erityisesti teknisten välineiden osuutta.
 - Viimeisessä kohdassa käsitellään kyseisen alan vastuuta käyttäjien tietojen ja sisällön valvonnasta.
10. Euroopan tietosuojavaltuutettu tukee täysin ohjelman tavoitetta ja toimintalinjoja lasten suojelun parantamiseksi Internetissä. Erityisesti laittoman ja haitallisen sisällön vähentäminen ja lasten ja muiden toimijoiden tietouden parantaminen ovat keskeisiä toimia, joita olisi kehitettävä edelleen.
11. Euroopan tietosuojavaltuutettu muistuttaa, että lapsen henkilökohtaisten tietojen asianmukainen suojeleminen on alkuvaiheen keskeinen toimi Internetiä käyttävien turvallisuuden varmistamiseksi. Tämä yksityisyyden suojan ja lasten suojelun yhteys on selkeästi mainittu Euroopan neuvoston ministerikomitean äskettäisessä julkilausumassa lasten ihmisarvon, turvallisuuden ja yksityisyyden suojelemista Internetin käytön yhteydessä⁽³⁾. Julkilausumassa muistutetaan lasten oikeudesta ihmisarvoon, erityiseen suojelemaan huolenpitoon, jotka ovat tarpeen heidän hyvinvoinnilleen, ja suojelemaan kaikelta syrjimiseltä tai mielivaltaiselta tai laittomalta puuttumiselta heidän yksityisyyteensä ja laittomilta hyökkäyksiltä heidän kunniaansa ja mainettaan vastaan.
12. Esimerkkeinä lasten yksityisyyden suojelemaan liittyvistä riskeistä julkilausumassa mainitaan lasten toimien jäljitteily, joka voi saattaa heidät rikollisten toimien, kuten seksuaalisten tarkoitusten tai muiden laittomien toimien kohteiksi. Lasten toimia koskevien henkilötietojen profiloimisen ja säilyttämisen todetaan myös mahdollisesti johtavan hyväksikäyttöön, mm. kaupallisiin tarkoituksiin tai oppilaitosten ja tulevien työnantajien etsiessä tietoja. Sen vuoksi julkilausumassa kehoitetaan poistamaan kohtuullisen lyhyen ajan kuluessa Internetiä käyttäneen lapsen jättämä sisältö ja jäljet sekä kehittämään ja edistämään lapsille tarkoitettua tiedotusta, erityisesti tietojensaannin välineiden hallinnan, sisällön kriittisen analyysin kehittämisen ja riittävien viestintätaitojen hankkimisen osalta.
13. Euroopan tietosuojavaltuutettu on yhtä mieltä näiden toteamusten kanssa. Hän pitää erityisen tärkeänä parantaa lapsen tietoisuutta riskeistä, jotka liittyvät henkilötietojen, kuten todellisen nimen, iän tai asuinpaikan, spontaaniin ilmoittamiseen.
14. Monivuotisessa ohjelmassa ehdotettujen toimenpiteiden⁽⁴⁾ kohdan 3 tarkoitus on erityisesti ”yleisön tietoisuuden varmistaminen” erityisesti lapsille, vanhemmille, huoltajille ja kasvattajille suunnatuilla toimilla, jotka koskevat verkko-tekniologioiden käyttöön liittyviä mahdollisuuksia ja riskejä sekä keinoja varmistaa niiden turvallinen käyttö. Ehdotuksessa mainittuihin keinoihin kuuluvat asianmukaisen tiedon levittäminen ja yhteyspisteet, joista vanhemmat ja lapset voivat saada vastauksia Internetin turvallista käyttöä koskeviin kysymyksiin. Niiden tulisi kuulua yksiselitteisesti lasten henkilötietojen suojelun tähän ulottuvuuteen.
15. Euroopan tietosuojavaltuutettu korostaa, että tietosuojaviranomaiset ovat tältä osin toimivaltaisia yhteyshenkilöitä. Heidät pitäisi mainita sellaisina ehdotuksessa, erityisesti kun siinä säädetään yhteistyön edistamisestä sekä tietojen, kokemuksen ja parhaiden käytäntöjen vaihdosta kansallisella tasolla ja Euroopan tasolla⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Perustelut, 2.1, lainsäädäntö, Vaikutustenarvioinnin tiivistelmä; 1.2 Nykytilanne: lainsäädäntö.

⁽²⁾ — Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/31/EY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2000, tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietystä oikeudellisista näkökohdista (”Direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä”) (EYVL L 178, 17.7.2000, s. 1).

— Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/58/EY, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2002, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi) (EYVL L 201, 31.7.2002, s. 37).

— Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY, annettu 24 päivänä lokakuuta 1995, yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelystä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31).

⁽³⁾ Ministerineuvoston 1018. kokouksessa 20. helmikuuta 2008 annettu lausuma, joka on saatavilla osoitteessa: [wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=Decl\(20.02.2008\)&Ver=0001](http://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=Decl(20.02.2008)&Ver=0001).

⁽⁴⁾ Liite 1, Toimet, kohta 3.

⁽⁵⁾ Liite 1, Toimet, kohta 1.

16. Jäsenvaltioiden tai ETA:n jäsenvaltioiden tältä osin viime aikoina toteuttamista toimista voidaan mainita esimerkkinä useita aloitteita. Ruotsin tietosuojaviranomainen tekee vuosittain tutkimuksen nuorten asenteista Internetiin ja valvontaan, ja Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojaviranomainen ⁽¹⁾ on toteuttanut kahta tuhatta 14–21-vuotiasta nuorta koskevan tutkimuksen. Tammikuussa 2007 Norjan tietosuojaviranomainen toteutti yhdessä opetusministeriön kanssa kouluille suunnatun tiedotuskampanjan ⁽²⁾. Portugalissa tietosuojavaltuutettu ja opetusministeriö ovat allekirjoittaneet sopimuksen Internetin ja erityisesti sosiaalista verkottumista koskevien tietosuojakäytäntöjen edistämistä ⁽³⁾. Portugalin sosiaaliset verkot ovat toteuttaneet hankkeen perusteella 10–15 vuotiaille tarkoitettun käyttöliittymän ja tunnushahmon.
17. Nämä esimerkit ovat osoitus tietosuojeluviranomaisten aktiivisesta ja ratkaisevasta roolista lasten suojelussa Internetissä ja tarpeesta ottaa lapset nimenomaisesti mukaan keskustelukumppaneiksi monivuotisessa ohjelmassa.

III MUIDEN SIDOSRYHMIEN HENKILÖTIETOJEN JA OIKEUKSIEN SUOJELU

I Ilmoittaminen ja tietojen vaihtaminen

18. Ehdotuksen ensimmäiseen kohtaan ("Laittoman verkkosisällön vähentäminen ja haitallisen verkkokäyttäytymisen torjuminen" ⁽⁴⁾) sisältyy yksi päätoimista eli sellaisten yhteyspisteiden järjestäminen, joihin yleisö voi tehdä ilmoituksia laittomasta sisällöstä ja haitallisesta käyttäytymisestä verkossa. On selvää, että laittoman sisällön ja haitallisen verkkokäyttäytymisen tehokas torjunta edellyttää, että asia saatetaan toimivaltaisten viranomaisten tietoon. Yhteyspisteitä onkin jo perustettu lasten suojelua varten mutta esimerkiksi myös roskapostin torjuntaa varten ⁽⁵⁾.
19. Euroopan tietosuojavaltuutettu kuitenkin pahoittelee, että haitallisen sisällön määritelmä on edelleen hämärä: siitä, kuka on vastuussa haitallisen sisällön määrittelystä ja määrittelyn kriteereistä. Tämä on sitäkin huolestuttavampaa, kun otetaan huomioon tällaista sisältöä koskevan raportoinnin mahdolliset seuraukset.
20. Lisäksi, kuten edellä on jo mainittu, tämänkaltaisen ohjelman puitteissa vaarassa ovat lasten henkilötietojen lisäksi kaikkien sellaisten henkilöiden tiedot, jotka ovat jollakin tavalla yhteydessä verkossa liikkuvaan tietoon. Sellainen voi olla esimerkiksi väärinkäytöksestä epäilty ja epäilty henkilö, mutta myös epäilyttävästä käyttä-

tymisestä tai sisällöstä ilmoittava henkilö tai väärinkäytökseen uhri. Vaikka tämä tieto on tarpeellista tehokkaan raportointijärjestelmän kannalta, Euroopan tietosuojavaltuutetun mielestä on tärkeää muistuttaa, että tieto olisi aina käsiteltävä tietosuojan periaatteiden mukaisesti.

21. Tietyt vaarassa olevat tiedot jopa edellyttävät erityistä suojelua, jos niitä voidaan pitää direktiivin 95/46/EY 8 artiklan mukaisesti arkaluonteisina tietoina. Tällainen voi olla tilanne rikkomusten tekijöitä sekä hyväksikäytön uhreja koskevien tietojen tapauksessa erityisesti silloin, kun kyse on lapsipornosta. On todettava, että kansallisella tasolla muutamit raportointijärjestelmät ovat edellyttäneet tietosuojalainsäädännön muuttamista, jotta epäiltyjen rikkomusten tekijöiden ja uhrien oikeudellisten tietojen käsittely olisi mahdollista ⁽⁶⁾. Euroopan tietosuojavaltuutettu korostaa, että kaikissa perustettavissa raportointijärjestelmissä otetaan huomioon olemassa olevat tietosuojapuitteet. Yleisen edun osoittaminen sekä se, että pääsääntöisesti lainvalvontaviranomaiset antavat järjestelmän valvontaan liittyvät takuut, ovat keskeisiä tekijöitä puitteiden noudattamisessa.

II Teknisten työvälineiden asema yksityisyyden näkökulmasta

22. Teknisten työvälineiden käyttöä edistetään yhtenä ratkaisuna, joilla voidaan torjua laitonta sisältöä ja vahingollista käyttäytymistä ⁽⁷⁾. Vaikutustentarvonnissa ⁽⁸⁾ annetaan esimerkkejä tällaisista välineistä, joita ovat muun muassa iän tunnistaminen, kasvojen tunnistaminen (lainvalvontaviranomaisten tunnistaessa uhreja) tai suodatinteknologiat. Ehdotuksen mukaan tällaiset työvälineet tulisi mukauttaa paremmin käytännön tarpeisiin, ja niiden tulisi olla asianomaisten sidosryhmien käytettävissä.
23. Euroopan tietosuojavaltuutettu on jo ilmaissut selkeästi ⁽⁹⁾ kannattavansa uuden teknologian käyttöä yksilöiden oikeuksien suojelun tehostamiseksi. Hänen mielestään "suunnitellun yksityisyyssuojan" periaatteen tulisi olla henkilötietojen käsittelyyn liittyvän teknologian kehityksen oleellinen osa. Sen vuoksi Euroopan tietosuojavaltuutettu kannustaa voimakkaasti kehittämään hankkeita, joilla tähdätään teknologian tämänsuuntaiseen kehittämiseen.
24. Erityisen tärkeää on kehittää järjestelmiä, joilla vähennetään mahdollisimman paljon lasten henkilötietojen ilmaisemista takaamalla heille luotettava suoja ja antamalla heille näin mahdollisuus käyttää turvallisemmin informaatioyhteiskunnan uusia välineitä, esimerkiksi sosiaalisia verkostoja.

⁽¹⁾ Ks. www.ico.gov.uk/youngpeople

⁽²⁾ Ks. www.dubestemmer.no

⁽³⁾ Ks. datus.cnpd.pt/

⁽⁴⁾ Ehdotuksen 1 artikla.

⁽⁵⁾ Ks. esim. Belgian viranomaisten tätä varten perustama verkkosivu: www.ecops.be

⁽⁶⁾ Ks. Belgian tietosuojalaki 8 päivältä joulukuuta 1992, 3 artiklan 6 kohta, tietojen käsittely kadonneita ja seksuaalisesti hyväksikäytettyjä lapsia koskevasta raportoinnista vastaavassa keskuksessa.

⁽⁷⁾ Liite 1, Toimet, kohta 1.

⁽⁸⁾ Vaikutustentarvointi, kohta 3.1.

⁽⁹⁾ Euroopan tietosuojavaltuutetun vuosikertomus 2006, osa 3.5.1, Teknologinen kehitys.

25. On kuitenkin muistettava, että riippuen tavasta, jolla niitä käytetään, teknologisilla välineillä voi olla monenlaisia vaikutuksia yksilöihin. Jos niitä käytetään tiedon suodattamiseksi tai siihen pääsyn estämiseksi, niillä voidaan estää lasten pääsy sellaisille sivuille, joiden sisältö on mahdollisesti haitallista, mutta niillä voidaan myös estää pääsy asiallista tietoa sisältäville sivuille.
26. Vaikka tässä yhteydessä suurin huoli liittyy tiedon saannin vapauteen, vaikutukset myös yksityisyyden näkökulmasta on otettava huomioon. Suodattaminen, erityisesti henkilöllisyyden hallintaa hyödyntävän uusimman teknologian avulla, voi toimia annettujen kriteerien pohjalta. Tällaisia kriteerejä ovat henkilötiedot, kuten tietoverkossa olevan henkilön ikä (aikuisten tai lasten pääsyn estämiseksi tiettyihin sisältöihin), tiedon sisältö ja tiedon toimittajan liikennehenkilöllisyyteen liittyvät tiedot. Riippuen siitä, millä tavoin näitä henkilötietoja automaattisesti käsitellään, asianomaisiin henkilöihin voi kohdistua seurauksia, jotka liittyvät heidän oikeuteensa kommunikoida verkossa.
27. Suodattimia tai estämisvälineitä verkkoon pääsyn valvonnan näin ollen käytettävä varoen, ottaen huomioon niiden mahdolliset kielteiset vaikutukset ja hyödyntäen täysipainoisesti teknologian tarjoamat tilaisuudet yksityisyyden parantamiseen.
28. Euroopan tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen vaikutustenarvioinnissa olevaan tarkennukseen⁽¹⁾, jonka mukaan minkään ehdotetuista vaihtoehdoista ei pitäisi vaikuttaa yksityisyyteen ja ilmaisunvapauteen. Hän on myös samaa mieltä vaikutustenarvioinnissa ilmaisusta näkemyksestä, että yksi tärkeimmistä tavoitteista on lasten suojelua edistävien välineiden antaminen käyttäjille, ts. "välineiden antaminen parempien valintojen tekemistä ja asianmukaisten toimien toteuttamista varten"⁽²⁾.
31. Toimialan osallistuminen toimiin lasten ja muiden toimijoiden, kuten vanhempien ja kasvattajien tietoisuuden kohottamiseksi on tietenkin tervetullutta. Epäasiallisen sisällön poistamisen mahdollistavien varoitusjärjestelmien ja moderaattoreiden käyttöönotto on myös olennainen osa sisällöntarjoajien vastuuta.
32. Kun kyse on *televiestintäpalvelujen* tarjoajista, televiestinnän valvonta on kuitenkin kiistanalainen kysymys, joka liittyy joko tekijänoikeussuojan piiriin kuuluvan sisällön tai muun laittoman sisällön valvontaan. Asiaan liittyy kysymys tiettyä (televiestintä)palvelua tarjoavan kaupallisen toimijan osallisuuteen asiassa, johon sen ei periaatteessa odoteta puuttuvan eli televiestinnän sisällön valvontaan. Euroopan tietosuojavaltuutettu muistuttaa, että palvelujen tarjoajien tehtävänä ei periaatteessa ole huolehtia valvonnasta, eikä ainaakaan järjestelmällisesti. Jos se on tietyissä olosuhteissa tarpeellista, tehtävä kuuluisi periaatteessa lainvalvontaviranomaisille.
33. 29 artiklan työryhmä on tämän asian osalta muistuttanut 18. tammikuuta 2005 antamassaan lausunnossa⁽⁴⁾, että "Internet-palveluntarjoajalle ei voida asettaa järjestelmällistä valvonta- ja yhteistyövelvoitetta sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin 2000/31/EY 15 artiklan nojalla. (...) Kuten tietosuojadirektiivin 8 artiklassa todetaan, rikoksiin, tuomioihin tai turvallisuutta koskeviin toimenpiteisiin liittyvää tietojenkäsittelyä voidaan suorittaa ainoastaan jäsenvaltioiden määrittelemien tarkoin ehdoin. Vaikka jokaisella henkilöllä on luonnollisesti oikeus käsitellä oikeudellisia tietoja oman oikeudenkäyntiprosessinsa aikana, periaate ei mene niin pitkälle, että kolmansilla osapuolilla olisi sen perusteella oikeus henkilötietojen perusteelliseen tutkimiseen, keräämiseen tai keskittämiseen, johon kuuluu erityisesti laajamittainen järjestelmällinen tietojen keruu, kuten Internetin skannaaminen (...). Tällainen tutkinta kuuluu oikeusviranomaisten toimivaltaan."

III Palveluntarjoajien vastuu

29. Kaikkien sidosryhmien yhteistyötä pidetään ehdotuksessa välttämättömänä lasten suojelun tehostamiseksi heidän käyttäessään viestintäteknologiaa. Näistä sidosryhmistä palveluntarjoajien olisi ehdotuksen mukaan⁽³⁾ osallistuttava suojeluun erityisesti itsesäätelyn keinoin.
30. Koska tämä toimiala on vastuussa televiestintä- ja sisältöpalvelujen tarjoamisesta, sillä tulisi myös olla tiettyä päättäjävaltaa tietoja koskevan raportoinnin, suodattamisen tai pääsyneston osalta silloin, kun niitä pidetään laittomina tai vahingollisina. Siihen, missä laajuudessa tämä tehtävä voidaan sille oikeudellisesta näkökulmasta antaa, voi kuitenkin liittyä näkemuseroja.
34. Kun on kyse sananvapaudesta, tietojen saatavuudesta, yksityisyydestä ja muista perusoikeuksista, yksityisten toimijoiden osuus valvonnassa herättää kysymyksen käytettävien keinojen oikeasuhteisuudesta. Euroopan parlamentti antoi äskettäin päätöslauselman, jossa korostetaan tarvetta löytää ratkaisu, joka kunnioittaa yksilöiden perusoikeuksia⁽⁵⁾. Päätöslauselman 23 kohdassa Euroopan parlamentti toteaa, että "internet on laaja foorumi kulttuuriselle ilmaisulle, tiedonsaannille ja demokraattiselle osallistumiselle eurooppalaisen luovuuteen, ja se saattaa tietoyhteiskunnan välityksellä sukupolvet yhteen, [parlamentti] ja kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita välttämään internetiin pääsyn keskeyttämisen kaltaisia toimia, jotka ovat ristiriidassa kansalais- ja ihmisoikeuksien sekä oikeasuhteisuutta, tehokkuutta ja varoittavuutta koskevien periaatteiden kanssa."

⁽¹⁾ Vaikutustenarviointi, kohta 5.2.

⁽²⁾ Tämän vuoksi suodattimien asentamisen tulisi olla vanhempien tehtävä, ja ne tulisi voida myös poistaa, jotta suodattamisen vaikutukset olisivat täysin aikuisten hallinnassa.

⁽³⁾ Ehdotuksen johdanto-osan 8 kappale. Liite 1, toimet, kohta 1.4; vaikutustenarvioinnin tiivistelmä, kohta 3.1.

⁽⁴⁾ 29 artiklan työryhmän valmisteluasiakirja WP 104 tekijänoikeuksiin liittyvistä tietosuojanäkökohdista.

⁽⁵⁾ Euroopan parlamentin lainsäädäntöpäätöslauselma 10. huhtikuuta 2008 Euroopan kulttuuriteollisuudesta (2007/2153(INI)), kohta 23.

35. Euroopan tietosuojavaltuutettu katsoo, että oikeutetun tavoitteen eli laittoman sisällön torjunnan, ja käytettävien keinojen tarkoituksenmukaisuuden välille on löydettävä tasapaino. Hän muistuttaa, että kaiken televiestintäverkostojen valvonnan, silloin kun se on erityistapauksissa tarpeellista, tulisi olla lainvalvontaviranomaisten tehtävä.

IV JOHTOPÄÄTÖKSET

36. Euroopan tietosuojavaltuutettu kannattaa ehdotusta internetiä ja muita viestintäteknologioita käyttävien lasten suojelua koskevaksi monivuotiseksi yhteisön ohjelmaksi. Hän on tyytyväinen siihen, että ohjelman tarkoituksena on kohdistaa huomio uusien teknologioiden kehittämiseen ja konkreettisten toimien laatimiseen lasten suojelun tehostamiseksi.

37. Euroopan tietosuojavaltuutettu muistuttaa, että henkilötietojen suojelu on olennainen edellytys lasten suojelulle heidän käyttäessään tietoverkkoja. Lasten henkilötietojen väärinkäyttö on estettävä käyttäen ohjelmassa ehdotettuja suuntaviivoja, erityisesti seuraavia:

- lasten ja muiden sidosryhmien, kuten vanhempien ja kasvattajien, tietoisuuden lisääminen,
- toimialan kannustaminen kehittämään parhaita käytäntöjä,
- kannustaminen yksityisyyttä kunnioittavien teknisten työvälineiden kehittämiseen,

— hyvien käytäntöjen ja käytännön kokemuksen vaihdon edistäminen asianomaisten viranomaisten, myös tietosuojaviranomaisten, kesken.

38. Näiden toimien toteuttamisessa tulisi ottaa huomioon, että lasten suojelu tapahtuu ympäristössä, jossa muiden oikeudet voivat vaarantua. Kaikki aloitteet tietojen keräämiseksi, pääsyn estämiseksi niihin tai niiden ilmoittamiseksi olisi tehtävä kaikkien asianomaisten henkilöiden perusoikeuksia kunnioittaen ja tietosuojan oikeudellisia puitteita noudattaen. Hän muistuttaa erityisesti, että kaiken televiestintäverkostojen valvonnan, silloin kun se on erityistapauksissa tarpeellista, tulisi olla lainvalvontaviranomaisten tehtävä.

39. Euroopan tietosuojavaltuutettu toteaa, että ohjelma tarjoaa yleisen kehyksen konkreettisille jatkotoimille. Hän katsoo, että muutamat tässä lausunnossa esitetyt huomautukset ovat ensimmäinen askel ja että niitä voitaisiin kehittää käytännöllisellä tavalla tulevien hankkeiden yhteydessä ja ohjelman suuntaviivoja noudattaen. Hän suosittaa, että tietosuojaviranomaiset osallistuisivat tiiviisti tällaisten käytännön hankkeiden määrittelyyn. Hän mainitsee myös 29 artiklan mukaisen tietosuojatyöryhmän asiaa koskevat toimet, ja erityisesti sen tällä hetkellä käynnissä olevat sosiaalisia verkostoja koskevat toimet ⁽¹⁾.

Brysselissä 23. kesäkuuta 2008.

Peter HUSTINX
Euroopan tietosuojavaltuutettu

⁽¹⁾ Ks. 18. helmikuuta 2008 laadittu valmisteluasiakirja 1/2008 lasten henkilötietojen suojelusta (WP 147), ja yleisemmin työryhmän vuosien 2008–2009 työohjelma, joka kattaa sosiaaliset verkostot, osoitteessa:
http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/workinggroup/wpdocs/2008_en.htm